DÉPOT LÉGAL
LE DIRECTEUR SOUSSIGNÉ
Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

SỐ 911 NĂM THỨ MƯỜI — MỖI SỐ 4 XU — 丙子年 閏三月廿九日 — NGÀY THỨ BA 19 MAI 1936

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° R 1010

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI-QUỐC	
Một năm	4$00		8$00
Sáu tháng	2.20		4.50
Ba tháng	1.50		2.40

Mua báo phải trả tiền trước.
Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương lượng trước.

TIẾNG-DÂN

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản lý TRẦN ĐÌNH-PHIÊN

聲 La Voix du Peuple 民

Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ: thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY

BẢO-QUÁN
55 123, đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép nói: số 62
Giây thép: TIENGDAN HUE

It thấy thì lạ, mà thấy quen thì thường.

LAI LỊCH CÁI NGÀY KỴ HÚY: 1er MAI

Trên mấy năm nay, ở xứ ta, mỗi lần đến khoảng trước sau ngày 1er Mai, trên thì chánh-phủ có lệnh đề-phòng, dưới thì dân gian có người bị xét bị bắt, nhân đó thành ra cái lệ «đề phòng ngày 1er Mai», mà cái ngày cũng 24 giờ đồng hồ, cũng sáng, cũng trưa, cũng tối, như mấy trăm ngày khác trong năm, trở thành cái ngày «kỵ húy» mà lắm người lo ngại.

Lâu nay độc giả thường có thơ hỏi lai lịch cái ngày húy ấy, mà kỳ giả chưa vội trả lời, nay cái ngày ấy đã qua mà trong nước vẫn được yên lặng. Thế là cái ngày «húy» ấy không phải là cái ngày quan ngại, tưởng nên nói qua đại lược cho độc giả cùng hiểu.

Trước kể lai lịch ngày ấy, xin nói cái hại «kỵ húy».

Phàm cái gì trên đời mà người ta lấy làm kỵ húy đó, dầu tiên chỉ nhân một cớ xảy ra, rồi dần dần lan rộng thành ra mối mê tín; nhân mối mê tín đó lại có kẻ lợi dụng để làm việc lợi kỷ, thành ra mối hại chung. Đại loại như ở gốc cây đa kia có người thấy đồng tiền rơi, đem treo lên một nhánh cây, kẻ đi qua lại thấy đồng tiền treo đó, nhận lầm là cây đa có thần linh, làm miếu để thờ; đã không rõ lai lịch đồng tiền treo kia là thế nào mà có kẻ lại mượn hơi thần để kiếm lợi. Lại như sách cấm báo cấm, thứ nào có lệnh cấm vẫn có tên tuổi rõ ràng, vậy mà lắm người nhân nghẹn [illegible] ăn, thấy sách báo là sanh sợ, lại có kẻ mượn cớ mà dọa nạt dân quê. Cái ngày 1er Mai mà thành ra ngày kỵ húy, đại loại cũng thế, nghĩa là nhân kẻ lợi dụng ngày ấy làm điều trái phép mà thành ra ngày kỵ húy, chớ lai nguyên ngày ấy vẫn là chuyện rất thông thường, không phải có việc gì bạo động nguy hiểm như nhiều người đã tưởng.

Ngày 1er Mai thành ra ngày tiết-nhật lao-động

Nguyên cuộc lao-động vận-động khắp cả Âu-Mỹ đầu từ năm 1890, song lịch sử mở nguồn trước là năm 1856. Năm ấy ngày 21-4, phái lao-động ở Úc-Đại-Lợi-Á có yêu-cầu giảm bớt giờ làm việc. Đến năm 1880, lao-động nước Mỹ khởi lên yêu cầu mỗi ngày làm 8 giờ; sang năm 1884, mới quyết-nghị mỗi năm đến ngày 1er Mai, toàn-thể các đoàn lao-động đồng-tình đứng lên yêu-cầu cho đạt mục-đích «ngày làm 8 giờ» và chỉ-định ngày 1er Mai 1886 làm ngày vận-động bãi-công yêu-cầu chế-độ «tám-bát» 三八 (tức là mỗi ngày «làm việc 8 giờ, học 8 giờ, nghỉ 8 giờ»).

Cuộc vận-động nầy ở Hạt Chi-gia-Ca là kịch-liệt hơn, cảnh-sát phải dùng võ-lực đối phó, đám lao-động có 9 người bị bắt, trừ 1 người tự-sát, còn 8 người kia, 4 người bị xử án đào, 2 người án chung thân khổ sai, 2 người bị giam cấm 15 năm. Lịch-sử lao-động vận-động, lần nầy là có danh trên thế giới.

Đến năm 1889, ngày 14-7 ở Paris nước Pháp mới cử hành lễ kỷ-niệm lần thứ nhứt cho cuộc vận-động Chi-gia-Ca nói trên. Từ đó mới qui-định mỗi năm ngày 1er Mai làm ngày kỷ-kiệm quốc-tế lao-động, tức là ngày ấy toàn thế giới, phái lao-động đều nghỉ việc đặng yêu-cầu quyền-lợi «3-8» nói trên. Ngày 1er Mai thành ra ngày chính-thức kỷ-niệm của lao-động cả thế-giới, mà lần thứ nhứt cử hành ở nước Pháp; đến năm sau, lao-động Âu-Mỹ các nước đều nghỉ việc vào ngày kỷ-niệm ấy. Thế là ngày 1er Mai thành ngày tiết-nhật của cả lao-động thế-giới.

Đấy, lai nguyên ngày 1er Mai là vậy đó. Như nói tánh-chất ngày ấy, thì yêu-cầu «làm việc 8 giờ, học 8 giờ, nghỉ 8 giờ» rất là hiệp với công-lý và nhân đạo, và nói rằng «yêu-cầu» thì có tánh-chất gì là bạo-động nguy-hiểm đâu? so với tánh-chất ngày 14 juillet của Pháp là ngày phá ngục Bá-si-dích (Bastille) thì ngày 1er Mai vẫn là ngày hiền lành hơn nhiều.

Cái ngày có ý-nghĩa như vậy mà lâu nay trở nên làm ngày «kỵ-húy», chẳng qua các nhà tư-bản chận là có phòng-ngại cho quyền lợi riêng của họ, nên phóng-đại cái ảnh nó ra; mà các nhà chánh-trị thế-giới, phần-đông là ở trong tay nhà tư-bản, vì thế mà nên riêng ngày ấy làm ngày «đáng sợ». Thực ra, ngày ấy không có ý nghĩa gì quá đáng, trừ ra bọn quá-kích lợi-dụng mà làm sai mục-đích nó đi.

Năm nay xứ ta đây; ngày 1er Mai được yêm điềm, kỳ giả kể qua lai-lịch ngày ấy gọi là trả lời chung cho độc giả đã có thơ hỏi lâu nay.

Ngu-Sơn

HIỆP-ƯỚC MỚI NHẬT-MẪN

Hsing-king, 14-5. — Người ta đoán trước rằng sẽ có nhiều điều thay đổi trong hiệp ước Nhật-Mãn sẽ bắt đầu thi hành ngày 1er Juillet. Nhật sẽ bỏ các trị ngoại pháp quyền cùng đặc ân riêng của mình ở Mãn-châu, trừ Quan-đông ra. Dân Nhật trú Mãn sẽ nạp thuế cho người Mãn, và nếu có điều lỗi sẽ bị truy tố trước tòa Mãn.

Chưa biết ảnh hưởng hiệp ước nầy đối với kiều dân các ngoại quốc khác ở Mãn-châu ra thế nào.

CHUYỆN ĐỜI

Tôi xin tha mấy bạn «đồng nghiệp» trẻ của tôi

Báo ngoài Bắc vừa mới đăng cái tin một bạn đồng nghiệp của chúng tôi bị... đuổi, mà lại đuổi ra khỏi trường! Cái tin hơi lạ, là vì nhà làm báo — mà lại làm chủ nhiệm kiêm chủ bút nữa kia! — sao lại đuổi ra khỏi trường? Nhưng mà không lạ gì hết vì vị chủ báo đó chỉ là một cậu bé đương học lại lớp thành chung trường Bắc-ninh.

Mấy lâu nay ở trường Thành chung tỉnh Bắc, các học sinh muốn tập viết văn và muốn mua vui trong những ngày nhàn rỗi nên hiệp nhau tổ chức thành một bộ biên tập có đủ chủ bút, trợ bút, phóng viên... chẳng khác chi một cơ quan ngôn luận chính thức. Rồi các cậu cũng viết báo.

Báo của cậu không phải in mà là một thứ báo viết tay, trong những quyển vở đóng sẵn mua ở hàng sách. Báo nhiều bài vở gởi đến cũng đều do một cậu chủ bút duyệt lại và «cho đăng» vào tập báo nghĩa! viết vào quyển vở kia.

Trong tờ báo ấy cũng có đủ xã thuyết, luận đàm, chuyện ngắn, chuyện dài, thi thơ, hài hước... Lại một tuần lễ còn thêm một phụ bản nữa. Báo các cậu hẳn là thứ báo viết chăng, xem lên, nhưng bài vở nghe đâu rất rõ phân. Điều tiên chỉ có một tờ, sau các học sinh khác bắt chước tiếp theo rồi rả nhau ra nhiều tờ báo khác cũng một kiểu ấy. Thật ra nội trong trường Thành chung Bắc ninh mà có đến những chục tờ báo, nào là: «Tin nhạn», «Phi lao», «Mặt trái Bắc thành», «Gậy làm xích» «Cần long» v. v.. Nghe đâu trong các tờ nầy có tờ «Cần long» là tờ báo đầu tiên «kịch liệt» hơn hết.

Lại không những các cậu ở trường trong mà cho đến các cô bên trường nữ cũng rạo rực muốn bắt chước theo mà «xuất bản» báo.

Việc làm báo của các cậu đương tiến hành, thì không ngờ hôm vừa rồi một số báo đã vào tay một viên tây phái của nhà trường, rồi viên ấy đem trình quan đốc trường, mà chuyện phải vỡ lở. Quan đốc học thẳng tay đuổi cậu Trần văn Cảnh, chủ nhiệm kiêm chủ bút tờ «Cần long». Tờ nầy đương công kích kịch liệt các báo khác và có đăng bài hứa sẽ tới sẽ có bài bình phẩm đến học lực của nhiều giáo viên ở trường nữa.

Ngoài cậu chủ nhiệm Trần văn Cảnh bị đuổi hẳn, còn đuổi thêm ba cậu Đợi, Long, Kiên, trong bộ biên tập, tạm trong 3 ngày. Có nhiều cậu không có chơn ở bộ biên tập mà ở ngoài gởi bài vào cũng bị đòi hỏi.

Mấy cậu nầy làm báo mà bị đuổi, thiệt hại như vậy, thật không lấy gì làm lạ, là vì cái nghề làm báo vốn có cái khó kèm theo luôn, với lại các cậu làm báo mà không tuân theo đều luật nào đã ấn hành về báo giới như là báo giới ở Đông dương. Nhưng tôi tưởng đối với các cậu, quan đốc trường nên mở lượng khoan hồng mà dung thứ thì hơn, vì các cậu làm báo chẳng qua để tập viết văn chớ có phải tuyên truyền thứ gì trong nhà trường đâu. Huống cách làm báo của các cậu, «thăng tôi đây là nhà nghề mà trông thấy còn phải phục lắm. Là vì các cậu viết văn mà khiếm tốn nhận là viết để tập, mà những tác phẩm của các cậu có lẽ còn hơn nhiều những tác phẩm của những ai tự phụ là làm hướng đạo cho dư luận, sẵn tả kết, sẵn nhà in, tung hoành ngọn bút để lôi cái dốt cho người đọc phải cười. Vả lại các cậu làm báo là vì muốn làm báo, tìm thú vui trong cái nghề cao qui có giá trị nhất ở nước văn minh, có ảnh hưởng nhứt cho tinh thần một xã hội, chớ nào các cậu có mượn cái ngòi bút mà trông được giàu có mượn cái ngòi bút mà mình hót cái phe quyền qui giàu sang!

Tôi còn nhớ độ nọ ở trường Trung học Bảo hộ luật trường vẫn nghiêm cấm không cho hút thuốc; nên các trò nào nghiện thuốc phải hút đến lén một cách khổ sở lắm, có nhiều khi có cậu lợi vô nhà... xin mà hút! Bữa nọ đương giờ «études» một cậu học sinh — cậu ấy hiện nay làm giáo sư tại Huế — lấy tả sách, mở cửa tủ ra rồi đứng ở giữa, để thuốc ra hút, vì trường và viên kiểm không ngồi một bên bị cánh cửa tủ che mà không thấy. Không ngờ ít hơi thuốc mà viên kiểm không bắt được. Việc trình đến quan đốc trường. Quan đốc trường có khải hài nói: «Ít nếu trò ấy còn thích mài sách hơn mới nhà giàu» (Ai moins celui-là préfère l'odeur des livres à celle des W. C.) vì ông miễn phạt lần ấy.

Đó, tôi tưởng ông đốc trường Bắc-ninh ngày nay cũng nên làm theo ông hiệu trưởng trường Trung học Bảo hộ trước, mà miễn phạt cho các bạn đồng nghiệp trẻ của tôi, vì cũng thì một cách nghịch ngợm của tuổi thiếu niên, mà ít nếu các cậu ấy biết lựa cách nghịch thanh tao vô có ích cho sự học vấn của các cậu. Cái chơi của các cậu là «chơi nơi đền sách» kia mà!

Lạnh Lùng

Tòa nhà nầy ở thành phố Athènes, kinh đô Hy lạp. Trong một tòa nhà mà có tới ba tòa báo, khác tên chỉ và chánh hiệu vì mỗi tờ là cơ quan của mỗi chánh đảng.

Tầng trên là tòa báo của đảng Cộng sản.

Tầng thứ nhì là tòa báo của đảng Bảo hoàng.

Còn tầng thứ ba là tòa báo của đảng Tự do cấp tiến

CHUNG QUANH VỤ TUYỂN CỬ HẠ-NGHỊ-VIỆN Ở NAM-KỲ

Như tin đã đăng trong một số trước, về vụ mua thăm bán thăm trong vụ tuyển cử hạ-nghị-viện ở Nam kỳ vừa rồi, mấy ông De Lachevrotière, Bùi thế Mỹ, Milan, Michaud bị bắt giam.

Mỗi ông thuê một ông thầy kiện để bênh chữa cho mình. Các thầy kiện có xin cho khách của mình được tạm tha. Nhưng tòa không nghe, vì cần phải giữ lại mà thẩm vấn.

Nay cuộc thẩm vấn đã xong, nên quan tòa đã ký giấy tạm tha hết cả mấy ông, song buộc phải ký qui một số tiền thế chưn.

Ông «Thân» ở tù ra, nay bị tông lao nữa!

Thôi, nói cách cùng thần, cầu qui của người mình thiệt quá ngán! Muốn giàu có, không lo kinh dinh thực nghiệp; muốn sang trọng, không lo trau dồi đức tánh, chỉ một mực «cầu»: cầu giống chết rồi cầu giống sống! Tâm lý đê mạt không biết tự tin tự lập ấy, biết khi nào mới vớt hẳn!

Bởi cầu cạnh qui thần, nên bạn lợi dụng cái mê muội ấy mới trổ ra lắm nghề để rút tiền một cách dễ dàng.

Theo *Đông-Pháp* số ra ngày 12-5-36, tên Thụ cũng vì lợi dụng chỗ mê của người mà bị bắt lần nầy là hai, và đã tống lao.

Nguyễn y (Đinh-văn-Thụ), 52 tuổi, quán làng Dan-hải, huyện Nghi-xuân (Hatinh), năm 1927 giả xưng là Tam-thiên Thế giới Hoàng-đế, do Ngọc-hoàng Thượng-đế sai xuống để cứu bệnh dân gian.... Y nhờ thế đi rảo, lên đồng bóng, rút được một mớ tiền. Được ít lâu, y bị bắt kết án 9 năm tù, tống vào lao.

Năm 1935, thụ được tha. Thôi nào tật ấy, y lại đi làm chuyện mê hoặc nữa.

Lúc đầu tháng 3 nhuần đây, Thụ mang gói vào nhà bang tá xã Thái-điền, ở làng Yên-phú, phủ Hưng-nguyên, cách Vinh 45 cây số, bàn định mưu kế, thiết đàn thi phép gì gì, kiếm xu được khá; mỗi lần ai xem tướng mạo «ngài» thì phải có 3, 4 xu mới trôn quả phúc!

Dư luận lao nhao, hương lý báo quan sở tại. Quan phủ đến bắt Thụ và bang tá giải về xét hỏi và đem xuống Vinh giam lại.

Bọn bày chuyện mê hoặc người, trông cái gương nầy có tởn không? Ai tin mê mà qui, có rõ mánh lới của bọn ấy mà tránh đi không?

CUỘC Ý-A

Ý đã chiếm trọn Ethiopie

Djibouti, 10-5. — Các quân đội Ý đã đến Diré-Daoua và đã chiếm các nơi trọng yếu trên con đường xe hỏa từ Addis-Abeba đến Djibouti. Quân đội Pháp đưa đến để giữ đường xe hỏa ấy trong lúc lộn xộn, nay đã có thể lui về Somalie thuộc Pháp.

Rome, 11-5. — Đại tướng Badoglio đã cho chiếm toàn hạt Ethiopie, từ biên giới Erythrée đến biên giới Soudan và Somalie thuộc Pháp; lại chiếm cả miền hồ Tsana. Hiện còn đương sắp đặt chiếm Djimma và Kaffa ở phía đông bắc Addis-Abéba.

Đại biểu A ở Quốc liên được giữ chức

Genève, 10-5. — Các giới ở Quốc liên, dựa vào sự thiệt chẳng luật quốc tế mà tuyên bố rằng nước A của A-Đông còn có quyền cử đại biểu dự vào kỳ hội sắp nhóm ngày mai. Đại sứ A ở Paris, Wolde Mariam, có điện tín của chánh phủ A ngày 28 Avril cử làm đại biểu ở Q. L. Vì chẳng luật quốc tế không thể theo điều quyết định riêng của một nước nào - như quyết định của chính phủ Ý ngày hôm qua — mà thay đổi được. Người ta nhắc lại: trong khoảng âu chiến 1914-1918, nước Tỷ bị mất gần hết đất, nước Serbie cũng vậy; mà hai nước vẫn còn đặc đại biểu ở ngoại quốc; các nước cũng đều công nhận cho cái quyền ấy.

Thế là Q. L. không công nhận những công cuộc của Ý ở A, và vẫn giao thiệp với chính phủ đã lọc lõi kia.

Theo đó thì đều đe dọa sẽ cắt cuộc trừng phạt nay mai không thể thành sự thiệt được.

Ý phản đối riết

Genève, 11-5. — Hội đồng Q. L. đã nhóm chiều hôm nay. Trước khi khai hội, đại biểu Ý Aloisi thấy ông Welde Mariam có mặt trong phòng hội nghị, bèn đánh điện về Rome liền.

Khi khai hội, ông Eden (Anh) mời hai đại biểu Ý-A nghỉ. Ông Aloisi tuyên bố: «Bởi đại biểu Ý không thể nhận có người đại biểu A tại bàn hội nghị nầy được, vì nay không còn có nước A độc lập nữa, mà chủ quyền ở nước A đã hoàn toàn về tay Ý. Bây giờ mà còn thảo luận về vấn đề Ý-A nữa, thiệt không lẽ gì cả. Vì thế nên tôi buộc phải không dự vào buổi hội nghị nầy» rồi đi ra cả, đoàn đại biểu Ý cũng theo ra hết.

Theo ý kiến hai ông Madariaga và Manch (Ban mạch), Hội đồng quyết định giữ y chương trình nghị sự và khai mạc hội đồng công khai.

Để tỏ rằng chỉ không đồng ý kiến với Hội đồng Q. L. về một vấn đề Ý-A thôi, nên khi Hội đồng thảo luận về các vấn đề khác thì ông Aloisi lại trở vào dự.

Đoàn đại biểu Ý đã từ giã Genève

Genève, 12-5. — Hôm nay đoàn đại biểu Ý vâng theo lệnh của Mussolini mà từ giã Genève. Ông Aloisi bảo tin ấy mà không nói rõ từ giã luôn hay từ giã tạm thôi.

Những ai ở gần ông Aloisi đều tin rằng Ý sắp ra khỏi Q. L.

Báo «Tribuna» Ý viết: «Việc đoàn đại biểu Ý từ giã Genève, không có nghĩa là Ý ra khỏi Q. L. đâu, ít nữa cũng trong tháng nầy».

Tình hình quốc tế

Genève, 12-5. — Theo một đài vô tuyến Ý thì Ý đương chờ các nước cắt cuộc trừng

(Xem tiếp trang 2 cột 5)

PHỤ-NỮ DIỄN ĐÀN

Nữ giới ta nên đi đường nào?

Trên 10 năm lại đây, hai ngọn sóng tư tưởng cũ mới tiếp xúc nhau, nữ giới ta thấy ra cái quan niệm phân vân. Trừ bọn gái nhà quê chưa biết phong triều mới là gì, còn giữ theo thói tục lễ giáo xưa, không phải nói; ngoài ra, bạn chị em đã hấp thụ tư tưởng mới ít nhiều, rỏ như đứng trước con đường ngã ba, chưa quyết định đi ngã nào là phải.

Theo dư luận chung trên thế giới thì tự thân phụ nữ quan hệ với gia đình xã hội, có ba phái chủ trương khác nhau;

1) Phái thì cho phụ nữ là phần tử trong xã hội, cũng như đàn ông, nên chú trọng về mặt phục vụ xã hội hơn gia đình. Phụ nữ không chỉ nuôi nấng còn cái công lo việc xó bếp góc nhà, phải chen vai với đàn ông mà gánh vác việc xã hội.

Đấy là căn cứ theo học thuyết Voltaire, Rousseau và Gouges về thế kỷ trước.

2) Có phái chủ trương phụ nữ phải chú trọng về gia đình hơn xã hội, trái ngược với phái trên. Họ lấy lẽ rằng, vì theo đường quan hệ về sanh lý và học thức, thì cái thích hiệp của đàn bà là ở trong gia đình. Coi sóc việc nhà, nuôi giạy con cái, ấy là thiên chức của phụ nữ, ấy là cái khuôn mẹ lành vợ hiền, không cần phải bay nhảy ra ngoài mới là làm hết bổn phận đối với xã hội. Vả lại, đàn bà lo việc trong cho đàn ông khỏi bận việc gia đình mà yên tâm làm việc ngoài. Tình thần hợp tác càng lâu bền; cái gánh mẹ lành vợ hiền tức là có công lớn với xã hội, huống vì tánh năng sanh đẻ thai nghén, ra làm việc ngoài, rất có phông hại, lại gián đoạn công việc, không sao bằng đàn ông.

Đó là theo thuyết Hitler, Mussolini gần đây: «Cái nước của chị em là ở trong gia đình kia!».

3) Lại có phái trọng cả gia đình và xã hội. Thuyết nầy mới nghe, ai cũng tưởng là cái thuyết «trung dung» điều hòa hai phái trên. Song vẫn chú trọng vào thực tế, chứ không phải điều đình bảo:

Họ nói bởi vì cái gánh gia đình, đàn bà phải coi sóc, không thể phó thác cho ai; sống đối với công việc xã hội cũng không nên thờ ơ lãnh đạm: nên tùy chức nghiệp, tùy địa vị và năng lực của mình, phần gia đình cốt đào tạo kiến thiết cho ra một cái gia đình mới, gia đình tức là phần tử của xã hội, mà không phải gia đình theo lối cá nhân xưa. Đối với xã hội thì đủ cả phổ thông thường thức, hay tùy năng lực của mình gánh được việc gì thì làm việc ấy, không vì cái tên trống mà thấy cái gì cũng hòa vui, nhứt là việc gì có phương hại đến tánh cách phụ nữ thì không cho ai được lợi dụng.

Tiền đồ phụ nữ có 3 đường như vậy, nữ giới ta nên tự quyết mà chọn lấy một đường, mà cần trước nhứt là tự thân phải có chức nghiệp, phải trau dồi nhân cách đủ sức tự lập không dựa vào lưng ai. Không thế, nhân cách đã không đứng được, hoặc bị phá sản, thì gia đình không xong, xã hội cũng không ai mong, mà chính thân cũng không khỏi sa vào cái hầm trụy lạc, đừng nói chuyện đàn đâu cho phiền.

Nữ-trung-liên

Màn kín cuộc đào chính Đông kinh nay mới dở toang

Cuộc binh biến Đông-kinh 26-2-36, đến mấy vị đại thần bị giết, rung động cả nước Nhật. Tuy việc đã thu xếp yên, mấy tay chủ động đã tự xử lấy tội mình, song nhà đương cuộc hiện đương điều tra cho ra cái màn kín ấy.

Phàm một sự biến to lớn như thế mà đột nhiên xảy ra, tất là đã trải qua một thời kỳ nấu-nhưỡng đã lâu mà sau mới hiện ra sự thực. Về cuộc biến ấy, ngoài phái quân nhân ra, phương diện dân gian có mấy người quan hệ bị tra xét. Trong có 2 người trọng yếu là Bắc-nhứt-Huy cùng một viên cựu Trung-úy là Tây-điền-Thế.

Theo như đội hiến binh Đông-kinh đã dò tra, mới rõ hai người ấy chính là người trong màn kín vẽ tấn kịch ấy mà có thế lực đủ thao túng phái thanh niên tướng hiệu trong quân đội:

Bắc-nhứt-Huy thì lãnh phần trứ thuật, Tây-điền-Thế thì gánh phần phát hành và tuyên truyền, có soạn một bản sách gọi là « Nhật bản cải tạo pháp án ». Sách ấy Bắc soạn ở Thượng-hải ngày tháng 8 năm Đại-chính thứ 8 (1919) sau Bắc lẩn trốn, phát hành một cách bí mật. Nội dung bản thơ ấy chỉ trích những chỗ khuyết hãm về kinh tế, chính trị và các phương diện hiện hành của Nhật-bản, có cả phương án cải cách trừ hại, rõ là bản sách có thể làm cho các phần tử nhiệt tâm cải tạo quốc gia, sanh lòng say mê và nóng sốt. Cái tư tưởng gộc đi theo đường quá kích, nên phái cấp tiến nghe mà theo mũ.

Đến vai chính chủ trương việc ấy là mang cái mặt nạ phái hữu mà tư tưởng xiên về phái tả, cốt là lợi dụng tư tưởng đã trang mà thực hành sự đoạt thủ chánh quyền, câu kết với phái nân nhân, để xướng thuyết « võ lực cách mạng ».

Hiện đối với việc và người quan hệ, nhà đương cuộc đương chú ý dò xét cho đến cùng.

VAN-VAN

Đêm không ngủ

Vơ vẩn canh dài những thiết tha,
Cảnh tình trêu ghẹo bực lòng ta.
Cạnh giường kẻ ngủ khò khò ngáy,
Ngoài cửa mưa bay lách tách sa.
Sẻ bóng em sòm muôn xé bếp,
Kêu ma vãng vẳng cú bên nhà.
Tiếng gà đâu đó gáo quanh xóm.
Mở cửa vầng đông đã sáng lòa.

Đêm khuya

Tối sao tối mãi thế này đây,
Cảnh vắng đêm trường chán ngán thay!
Gà dục gáy vang trời chửa sáng,
Người mê ngủ mãi giấc còn say.
Giấc mình trễ khóc nghẩu ngao mãi,
Ngựa cỗ già ho khúc khắc hoài.
Chờ mãi trời sao chưa thấy sáng,
Ngoài thềm nghe tiếng chó rình ai.

CẨM ĐỨC

Vịnh quả địa cầu

Giờ rảnh ngồi xem quả địa cầu,
Quay nhìn bốn bể lại năm châu.
Đông tây nam bắc thâu bằng tí,
Đỏ tía vàng xanh điểm đủ màu.
Khói lửa đông Phi A chống Ý.
Sấm giông Bắc Mãn Nhật xâm Tàu,
Địa cầu nhỏ nhỏ bao nhiêu rộng,
Chỉ rộng riêng cho nước mạnh giàu.

XUÂN-PHƯƠNG

SÁU NGƯỜI BẮT Ở XIÊM VỀ, ĐÃ RA KHỎI KHÁM

Tiếng-dân một số trước có đăng tin 6 người ở Xiêm bị giải về lao Vinh năm ngoái không rõ quê quán ở đâu. Thì hôm 1o Mai vừa rồi, quan trên đã cho đòi phó trưởng Đệ bát đến bắt nhận 4 người về nhập tịch vào Đệ bát. Bốn người nầy là: Trương, Cương, Khuê và Nạt-chây-Khét. Nghe đâu quan trên sẽ cho vào học việc tại nhà máy Trường-thi.

Bốn người nầy còn có ba chục đồng bạc Xiêm, quan trên đã cho đem đổi ở nhà băng và đã giao cho phó trưởng làm nhà cho họ ở.

Còn hai người nữa là Nguyễn-Thứ và Nguyễn-Nhơn, anh em ruột, nguyên quán ở làng Bồi-chu, huyện Nghi-lộc thì đã có thân nhân và hương lý làng ấy đến nhận.

P. V.

QUAN Ở TRIỀU MÀN-CHÂU

(Đáng ghê cho thủ đoạn người Nhật)

Sau khi Nhật chiếm Mãn châu, lập thành một nước mới, phô với thế giới rằng « nước Mãn châu là dân tộc tự chủ, người Nhật chỉ đứng địa vị làm chỉ đạo.». Gần đây nào việc giao thiệp với Trung hoa, nào cự chống với Mông cổ với Nga cùng việc quan thuế, bưu chánh đối với các nước Âu Mỹ, đều trương là cờ nước Mãn châu để lòe. Ai cũng tưởng cái nước Mãn châu ở dưới quyền bảo hộ của người Nhật đã hơn khi ở dưới chủ quyền chánh phủ Tàu. Nhưng thực ra trái hẳn, nghĩa là chân tướng bề trong không có gì vẻ vang như tên « tự trị tự chủ ». rằm rội bề ngoài.

Hoa kiều Nhật báo ra ngày 2-4 36, có thuật lời của một người ở Mãn châu về nói cảnh sanh hoạt của quan giới nước Mãn châu tình cảnh dở dang, lược dịch để độc giả rõ chân tướng.

« Tài chánh bộ trưởng Hồng duy Quốc làm Diêm vận sử về thời đại chánh phủ Bắc kinh, Thị sảnh trưởng là Hàn vấn Giai, là một nhân vật phiệt duyệt phương bắc, gần đây thừa mạng sang Bình tân, để vận động việc gì đó. Hai người ấy còn có chút lương tâm, gặp người quen tỏ bộ rụt rè hổ thẹn.

Những quan ấy danh tước dầu cao, thực quyền không bằng một viên khách sự vụ quan. Vì mỗi bộ có một vị Ty trưởng người Nhật có quyền trực tiếp xử lý công việc liên lạc với viên quan Nhật khác, xử trí việc gì không cần đến chữ ký của bộ trưởng Mãn châu, cứ việc ban hành như thường. Có nhiều việc thi hành đã lâu mà nội dung thế nào viên bộ trưởng Mãn không biết gì đến. những quan bộ trưởng ấy chỉ ký tên đặng đến tháng lãnh bổng mà có lúc không ký tên nữa!

« Tổng lý quốc vụ là Trương cảnh Huệ, danh tước sang trọng biết bao! Song thực quyền toàn ở trong tay tổng vụ ty trưởng người Nhật. Có người hỏi chánh kiến. Trương bảo: sang hỏi tổng vụ ty trưởng!

« Ngoại giao trưởng Yến Khanh, giao thông bộ trưởng Lý thiện Canh chút gì cũng theo hơi lỗ mũi người Nhật. Vì thế mà các báo Nhật Mãn thường đăng những lời đàm thoại của hai nhà yến nhân (phô là yến nhân!) ấy, thực ra phương châm thi thố việc gì, trước lúc ban hành đã có người thay tay soạn sẵn, nhiều khi không cho 2 người ấy xem đến bản thảo nói gì, cứ phát biểu đại trên báo phô ta lời đàm thoại của quan ngoại giao bộ trưởng! Chính 2 vị bộ trưởng ấy sau khi đọc báo, thấy vậy mới hay người ta đã làm thay cho mình những việc như vậy mà mình có biết gì đâu!

Những quan giới trên, về phần sanh hoạt cá nhân, trong cái phạm vi « có thể được » chỉ ôm giữ chủ nghĩa « tam bất » (三不).

1) Không tập hội kiết xã.

2) Không đến nơi trường công cộng.

3) Không diễn thuyết (3 đều nầy kém người xứ ta nhiều).

Đó là phương pháp bảo thân.

Đáng buồn cười hơn nữa, là mỗi vị quan ấy, mỗi tháng số thu nhập bao nhiêu, có người điều tra ghi chép hẳn hòi, cho đến tiền phí về việc gì, giúp cho người nào bao nhiêu, không sai một xu nhỏ, như bảo nào say mê tửu sắc cờ bạc, xài phí thả cửa, thì người Nhật lại khen ngợi ưa thích.

Trong phái ấy có bọn sức tích khá vốn, như Trương cảnh Huệ, Trương hải Bằng, Hy Hiệp v. v., tài sản riêng có người quản lý hộ, tiêu dùng về việc gì phải người quản lý đồng ý mới được chi ra, không dám trái ý.

Trong quan giới có người trước kia hách dịch nhứt, nay lại bị thất vọng hơn, là Trịnh hiếu Tư.

Trịnh lúc mới lập nước Mãn châu, nghiễm nhiên một vị công thần khai quốc, chỉ thua kém Phổ nghi Hoàng đế. Nhân ngày nọ Tổng vụ sảnh trưởng Viền Đăng thảo một bản công văn bằng chữ Nhật. Trịnh yêu cầu dịch ra chữ Tàu, Trịnh sẽ ký tên. Chỉ có chút việc như thế, trái ý Viền Đăng mà phải bãi chức. Gần đây Trịnh ở một chỗ về đường đại mã lộ ở Trường xuân, uống rượu ngâm thi qua ngày. ý muốn giáp mặt Hoàng đế Phổ nghi mà không được, bọn quân Ngụy cũng không ai dám qua lại, tự Trịnh cũng tuyệt vọng về đường tấn thủ nữa.

Hai là Hy Hiệp, Hy Hiệp lúc Mãn châu mới lập, một mình làm cả mấy chức to, đầu tiên làm Lâm tỉnh trưởng, rồi kiêm chức Tài chánh bộ trưởng Mãn châu, gồm cả chức Cung nội đại thần. Nhưng chỉ cái tước trống. Gần đây mượn cảnh tửu sắc để tiêu khiển, chỉ khi hăng hái lúc đầu nào có nghĩ đến cái cảnh tịch mịch nầy đâu!

Nói tóm lại, bao nhiêu quan sang nước Mãn châu đều ôm một hơi thở hơi hóp, không có chút gì là sanh khí, duy có Ân nhứ Cảnh, dựng riêng một lá cờ, hoàn cảnh khác với bọn nói trên, nên hành động có chút tự gio. Vì đối với cuộc « Kỷ đông tổ chức » người Nhật dương còn xem là vấn đề dở dang, nửa để nửa bỏ, chưa quyết định về mặt nào, nên theo chủ nghĩa phóng nhiệm, lại dùng Độ Biến làm cố vấn, Ân gần như chức sảnh trưởng tổng vụ. Các công sở thuộc dưới quyền Ân, chưa có cái cảnh tượng « khách mạnh đoạt chủ », so với quan giới Mãn có khá hơn vài phần. Song bọn ấy cũng tự biết cái ghế kinh triện năm ngày (五日京兆) không chắc gì là giữ được lâu dài, nên chỉ thi chủ nghĩa « xoay tiền », Ân nhứ Cảnh cũng tùy sức xoay được chừng nào thì xoay, nói cho rõ, là ngoài mục đích « no ấm » ra, chẳng có tư tưởng chánh kiến gì ráo!

Đọc bài thuật trên, chúng ta thấy danh hiệu nước Mãn châu rằm rội diễc lai, mà nội dung là vậy đó, đại A tế A chủ nghĩa là vậy đó.!

Hoàn Hải thuật

Cuộc Y - A

(*Tiếp theo trang nhứt*)

phạt và thừa nhận đế quốc của mình; Ý chưa được thấy hai điều ấy, thì chưa cho Âu châu hiệp tác gì hết.

Các báo ấy lại nói có một nước khác theo về phía Ý; nên người ta rất để ý đến cuộc đàm phán giữa ông Aloisi và đại biểu Albanie.

Chính chánh thức yêu sách cắt cuộc trừng phạt

Ở đó thành các nước không thi hành chính sách trừng phạt đối Ý (như Đức-Áo, Hung v. v..) nhiều nhân vật trong chính giới cả trong chính phủ đều khen ngợi Ý về việc chiến thắng và lập thành đế quốc. Các nước ấy tuy chưa chính thức thừa nhận đế quốc, nhưng vì các đại biểu của họ có đến dự lễ « *Adanata* » ngày thứ bảy, nên có thể xem như là họ sẽ thừa nhận vậy.

Quyền lợi Anh Pháp ở A

Rome, 11-5. — Báo « *Popolo de Roma* » nói rằng Ý sẽ không để ý đến quyền lợi của Pháp và Anh ở Ethiopie, nếu không cắt cuộc trừng phạt kia đi. Báo ấy viết: « Bây giờ vấn đề chính đã giải quyết xong rồi, còn một ít vấn đề phải giải quyết: trước hết là vấn đề trừng phạt, sau là vấn đề quyền lợi chính (prétendus) của Pháp và Anh ở A. Cố nhiên là hai vấn đề ấy đi đôi với nhau. Còn cuộc trừng phạt thì Ý còn không điều đình gì ráo. Một nước đã bị phạt thì còn có thể nào thương thuyết với những nước đã phạt mình chớ?»

Báo ấy lại thêm: « Các cường quốc ở phía tây muốn cái mấy đó thì cắt. Họ mất tai giờ, thì giờ qui báu đối với họ hơn đối với Ý. Ta không nên nói gì nữa. Những vấn đề còn lại đó không quan hệ với chúng ta cho lắm. Bây giờ chúng ta hãy khoanh tay ngồi đợi ».

Vua Ý sang Ethiopie?

Rome, 11-5. — Sau khi ông Marsellis tuyên bố sáp nhập nước Ethiopie vào nước Ý, có tin vua Victor Emmael định sang Ethiopie. Lại có tin ông Mussolini cũng sắp sang kinh lý địa hạt Phi châu của Ý tức là nước Ethiopie. Cũng vì thế mà người ta ngờ vua Ý sang Ethiopie để làm lễ suy tôn ở ngay tỉnh thành Aksoum. Hiện nay chưa biết đích gì cả.

Về vụ lôi thôi ở hàng cơm Văn-minh

(Người lính D. Robert không cứu được)

HUẾ. — Vụ lôi thôi giữa người lính tây Delorme Robert và nhà hàng cơm Văn minh, xảy ra trong đêm 21 Avril, T. D. đã đăng mấy số trước. Nay M. Robert đã tử trần ở bệnh viện Huế khi 4 giờ 45 phút sáng ngày thứ bảy 16 Mai nầy.

Hay tin, quan Thống binh đã cho đưa thi hài M. Robert về đồn Mang cá, ngày chủ nhật làm lễ an táng.

Sau khi được tin M. Robert qua đời, nhà chức trách cho lịnh hàng cơm Văn minh đóng cửa, và cho lính cảnh cát đến canh gác. Khi 9 giờ tối hôm ấy (16 Mai), có 4 người tây lính cỡi xe đạp đến trước nhà hàng ấy, 2 người đứng ở ngoài, còn 2 người phá cửa xông vào trong nhà, đạp đổ bàn ghế, xin bể hết một cái chậu hoa, người lính cảnh cát canh đó không ngăn được, liền chạy báo ông Cẩm.

Cách chừng 5 phút, ông Cẩm Mériant 2 ông Sơn-đầm đến tuần đến nơi, và có 2 người tây lính của quan Thống-binh phái đi tuần phòng cũng tiền đến tiếp, thì 4 người lính kia đã cỡi xe đông đâu rồi.

Chủ nhà hàng ấy đi vắng, có người làm việc là Ký và Lộc thay mặt ra tiếp. Ông Cẩm hỏi, đến đuổi tên hiện hành, rồi bảo người trong nhà ra ngoài, đóng khóa cửa hàng, cho lính gác để chờ xét xử.

P. V.

THƠ-TÍN

Cùng ô. Ng. m. H. Ba bình, Nghĩa hành, Quảng ngãi

Được bài « lại một người xỉ lão của ông, không đăng, vì chuyện tầm thường quá.

T. T.

AI MUỐN BIẾT?

Muốn biết bịnh Phong-Tình và muốn biết thuốc Phong-Tình Con-Chim có công hiệu thế nào, xin cứ đến hỏi các Đại-lý tìm Con-Chim đăng ở kỳ báo trước hoặc kỳ báo này ở trang 4 sẽ rõ.

GIẢI HUYẾT ĐỘC

HIỆU CHỮ THỌ

Chuyên trị:
Đau xương
Nhức gân
Tê, bại
Ghẻ chốc
Mụt mảng
Lác bà bạch đái
và
tất cả những bệnh do huyết có độc sinh ra bởi trước đã mắc bệnh phong tình hoặc bởi khí huyết cha mẹ di truyền lại.

MARQUE DÉPOSÉE

解 血 毒

Một chai 1$20

Nhà thuốc VĨNH-THỌ Tourane

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG - PHÁP

Kỳ phát hành thứ nhất

XỔ NGÀY 11 THÁNG BẢY TÂY NĂM 1936

800.000 vé, mỗi vé giá một đồng (1$)
60 phần trăm chia cho các số trúng theo bản kê sau nầy:

1 số trúng được		100 000$
1	—	40 000
1	—	20.000
8	—	2.000
10	—	1.000
80	—	400
800	—	80
800	—	40
8.000	—	20

Các công sở mà thường công chúng năng vãng lai như sở Kho Bạc, Thương Chánh, Giây Thép, vân vân... và các viên chức, hàn lý, nhà thương mãi cùng ít nhiều người khác đều có bán vé số. Muốn biết tên những người nào có bán, thì đến mấy nơi thường hay gián yết thì mà xem.

MẬN CHÚ ! !

Hạn thời bán vé, khắp trong xứ Trung kỳ, thì nơi trước, chậm sau, nhưng chiều ngày mồng 7 tháng 7 tây năm 1936 là cho chí; duy chỉ ở Kinh đô và các tỉnh lỵ, thì các sở Kho Bạc còn bán cho đến 4 giờ rưỡi chiều ngày mồng 8 tháng 7 tây, nhất định không sửa đổi.

HAI MÓN RƯỢU THUỐC RẤT HAY

của nhà thuốc **VÕ-VĂN-VÂN** Thudâumot-Nam-ky

I.— Trường Sanh dược tửu.— Rượu thuốc nầy tánh-chất đại-bổ. Đàn ông, Đàn bà, người già cả, khí huyết suy kém, trong mình bần thần mệt nhọc, hình vóc gầy ốm, uống rượu thuốc nầy trong ít lâu sẽ thấy công hiệu. Rượu thuốc nầy rất mạnh, không nên uống đến quá say, phải tùy theo sức mình mà dùng.

II.— Phong-Thấp dược tửu.— Chứng nhức, mỏi, tê, bại, uống thuốc thang, thuốc hoàn, rất lâu lành. Thuốc hiệp cùng rượu trong giây lát đã chuyền khắp châu thân. Môn thuốc rượu nầy chuyên trị chứng nhức, mỏi, tê, bại rất công hiệu. Bất luận ngày đêm, tùy theo sức mình, muốn uống nhiều, uống ít cũng đặng.

Giá cả hai thứ: Chai lớn 1/2 lít 1$. — Chai nhỏ 1/4 lít 0$50

Chi-cuộc VÕ-VĂN-VÂN dược-phòng

SAIGON	QUINHON	HUẾ	HANOI	TOURANE	HAIPHONG
229, Rue d'Espagne	Avenue Gia-Long	87, Rue Paul Bert	86, Rue du Coton	Avenue du Musée	103, Bd Bonnal

CHÈ MỚI

NHẤT-PẨM, TAM-TINH
NGŨ-PHÚC, TÂN-THÁI
ĐÃ SANG

Năm nay ngon đặc sắc hơn mọi năm

Cánh nhỏ
Nước xanh
Hương thơm

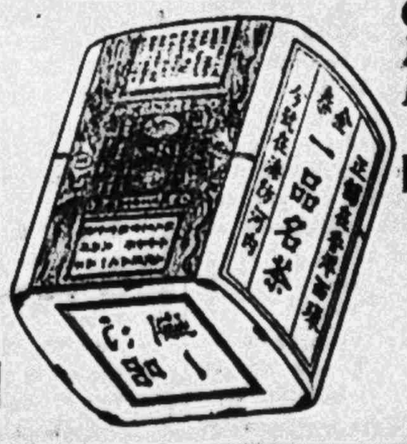

KIM-THÁI XUẤT-PHẨM
金泰出品
HAIPHONG
140, Phố Khách
HANOI
17, Phố Hàng Ngang
QUINHON
Rue Gia-Long
Các tỉnh đều có Đại-lý

一品三星五福新泰新茶已到

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

SỨC KHOẺ CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh viện, nhà thương binh và các trường học (Lycées) ở Khắp Đông-Dương

Vấn đề mộ dân Bắc-kỳ sang Nouvelles Hébrides

Cách mộ dân mùa (Main d'œuvre saisonnère)

Nouvelles Hébrides là mấy hòn đảo cùng ở trên mặt biển Thái-bình-dương, cách đảo Nile Calédonie (Tân-thế-giới) 364 bải lý; thảy thổ khí hậu không được như ở Nile Calédonie, phần nhiều làm sơn chướng khí, người ta thường mắc bệnh sốt rét rừng (paludisme). Người mình trước nay mộ sang đó là làm cho các sở đồn điền người Pháp, trồng dừa và cà-phê.

Mấy năm gần đây, tình cảnh ở đảo Hébrides làm ăn nghe luống quắng, số người Bắc-kỳ ta mộ sang đấy ít mà đưa về thì nhiều. Báo T. D. năm ngoái, về Kho-chuyện có nói số người mình mộ sang ở N. H. năm 1929 gần có 6 ngàn, mà năm ngoái còn ở lại không được 6 trăm. Lại còn từ năm ngoái tới nay, tàu Laperonse mấy chuyến chạy đi Haiphong cũng có chở dân mộ ở do về nữa, chuyến cuối cùng mới rồi, ngày 13 Février ở N. H. cũng có 50 người về xứ, 23 người đàn ông, 9 đàn bà, 18 trẻ con.

Tại sao ở N. H. các địa chủ có vẻ sa sút? là bởi nạn khủng hoảng của kinh tế chi phối, lại gia dĩ thiên tai dồn dập, bị bão gió liên tiếp mấy năm nay, người ta đã tính từ năm 1931 lại đây, ở N. H. tất cả bị 7 trận bão: 26 Mars 1931, 23 Février 1932 26 Avril 1932, 8 Avril 1933, 16 Janvier 1934, 10-13 Décem. 1935 và 30 Janvier 1936.

Vì thế mà các địa chủ gần như không thể đứng vững, nhưng không lẽ chịu bỏ cái nguồn lợi đó, nên Liên-đoàn nông-nghiệp ở N. H. mới bàn luận nghĩ cách khôi phục lại, xướng ra vấn đề mộ dân mùa (Main d'œuvre saisonnière), nghĩa là trong một năm hễ tới mùa làm cà-phê lấy dừa thì mới mộ dân làm. Vấn đề đó phải thương lượng cùng quan Toàn-quyền Đông-dương với hãng Messagerie maritime. Nay nghe hình như đã gần thi hành.

Tôi xem báo Le Néo-Hébridais ở N. H. số 215 ra tháng Mars mới rồi, thấy giá một người dân mộ như dưới, vậy xin thuật lại để bà con trong nước biết.

Theo trong điều kiện thứ ba ở hội Liên-đoàn đã giải quyết, thì những người dân mộ Bắc-kỳ ta trong trường hiệp riêng ấy, thời hạn làm là 6 tháng trong mỗi năm, từ 15 Mai đến 15 Novembre, mà tiền công định 60 quan (6$) một tháng. Điều kiện thứ 4 thứ 5, thì một người dân B. K. làm trong 6 tháng, các khoản tổn phí, kêu mộ, tiền tàu đưa đi đưa về, ăn uống công xá cùng thuốc men đau ốm, tính lấy ra như sau này:

Tiền tàu đưa đi đưa về và phí tổn kêu mộ cùng quần áo phát cho dân lúc ở Haiphong:	660f
Phí tổn nghỉ ngơi khi tới Vila:	15.
Tiền công làm trong 6 tháng 60 x 6:	600.
Tiền nuôi ăn trong 6 tháng 67 50 x 6:	405
Tiền thuốc men đau ốm, theo số cộng lại lấy 1 10 là 1330.00 : 10 :	135.
Cộng tất cả:	1515f

Đó nói về cách mộ dân mùa, thì giá một cái đầu «bàng biết nói» là 1 518 quan, nhưng còn cách thuê mướn, thì trừ tiền công tiền ăn, chủ thuê mướn trả cho dân, còn thì chánh phủ bao cả, mà những chủ thuê mướn được phép trả góp tháng một. Vậy ta tính xem mỗi người dân, chủ rào thuê mướn thì thấy một tháng sở tốn là 1.518 : 6 = 253.

253 quan, số tiền đó kể vào lúc mất mùa tiền này cũng đã to chớ. Thế ta mới biết các nhà thực dân họ thuê mướn một người làm, kể cũng lợi lắm, như các chủ trồng cao su ở Nam kỳ. Thế mà có một tí thua lỗ, thì nào chánh phủ trợ cấp, liên đoàn bênh vực, xoay cách nầy, bày kế khác. Còn lao động thì bao giờ cũng chịu thiệt, nhưng ở đời sống khổ nầy cũng phải đem mồ hôi mà đổi bát cơm!

VIỄN-DÂN

VIỆC TRONG NƯỚC

Bản báo tiếp được bài than phiền mất tự ở nhà thương, dáng như đưa nầy, thực hư nhờ quan trên xét và người lại cho chịu trách nhiệm. L. T. S.

HUẾ. — Tôi tên là Lê-v-Tương ở Đồng hới, rue Huỳnh Côn, nhờ qu báo đăng một việc như sau nầy:

Nguyên ngày 9 mai 1936 tôi có đưa vợ tôi là Trần-thị-Sinh vào nằm ở nhà thương Huế về phòng bố thí.

Mới về nằm được 1 ngày, người coolie đàn ông coi phòng đó bảo tôi: «phòng nầy thuốc men gì cũng quyền thầy Chef Kh, còn làm thuốc thì có người coolie đàn bà, anh phải cho người coolie ấy ít nhiều nó mới làm cẩn thận, còn thầy Chef, anh cũng phải liệu chi cho thầy để thầy tiêm cho man lành, vì lâu nay, tôi thấy ai vào nằm cũng chưa ngọt như thế.

Kế đó tôi lân thưa với thầy Chef, nhờ thầy chiếu cố cho vợ tôi; thầy bảo chiều chúa nhật là ngày 10-5 36 đến nhà thầy nói chuyện. Nóng lòng vì vợ đau, tôi đánh liều đến nhà thầy, mong thầy sẽ lòng đoái đến kẻ đau khổ.

Đến nơi, thầy bảo: «bịnh vợ anh phải chịu... Tôi sẽ chăm nom tiêm thuốc men tử tế...».

MÙA THI

THI TIỂU HỌC YẾU-LƯỢC

HUẾ. — Kỳ thi Tiểu học Yếu lược (C. E. P. E. I.) năm nay, cũng vào ngày 15 Mai, số thí sinh cả tỉnh Thừa thiên, cọng là 1.435 trò, chia ra mỗi thi-trường như dưới nầy: thi tại trường Quốc học 41 trò, trường Paul Bert 145 trò, trường Đông ba 165 trò, trường Chaigneau 170, trường An cựu 118 trò, trường Hương trà 121 trò, trường Quảng điền 228 trò, trường Phong-điền 86 trò, trường An lương đông 149 trò.

Các đầu đề thi, buổi sáng thi 1 bài âm tả quốc văn, 1 bài luận quốc văn, 2 bài tính đố quốc văn.

Buổi chiều thi thi 1 bài hỏi về cách trí, 1 bài nguyên thi âm tả pháp văn, 1 bài viết tập chữ Hán. Trong số 1.435 trò, chưa biết sẽ đậu được bao nhiêu.

THI SƠ-HỌC PHÁP-VIỆT

Kỳ thi Sơ học Pháp việt (C. E. P. F. I.) trong tỉnh Thừa thiên năm nay, sẽ vào ngày 5 Juin tới đây, số thí sinh cả toàn tỉnh cọng là 716 trò, chia làm 2 thi trường như dưới nầy:

Các thí sinh ở về phía tả ngạn sông Hương trở ra bắc, thì tới thi tại trường Đông ba, cọng là 341 trò.

Còn các thí sinh ở về hữu ngạn sông Hương trở vào nam, thì đến thi tại trường Quốc học, cọng là 375 trò.

P. V.

Phần thất nghiệp nghèo khổ không có tiền chịu cho nổi, tôi khẩn cầu kêu nài thầy giúp cho kẻ nghèo trong khi đau ốm, song thất vọng, tôi đành phải để vợ tôi mang bệnh trở về xứ!

Lê-văn-Tương ký

Tin trong giáo giới

Độ nầy người ta nói có viên thơ ký dân tòa Học chánh đã có giấy quan trên buộc phải giao việc cho một quan Thanh tra người Pháp và về nhà nghỉ dợi bổ đi nơi khác.

Nghe viên thơ ký ấy đương vận động đi đốc học tỉnh nào đó. X.

Làm lý trưởng bị cách, nay lại làm Hương bộ

THỪA-THIÊN. — Dân làng Nguyệt biều, tổng Cư chánh, huyện Hương thủy, có việc đơn sau nầy, mong quan trên xét cho.

Nguyên trong làng có Hương bộ Hoàng trọng Duyện, trước làm Lý trưởng, xâm nhũng của làng, bán trộm 12 phiếu công trái của làng được 390$ mà tư tiêu. Năm Bảo đại thứ hai (1927) đồng dân làng có đơn kêu, nhờ quan trên đã xét rõ, kết án Lý trưởng Duyệt và cách dịch, khổ sai 11 tháng và bồi số bạc công trái 390$ lại cho làng.

Từ khi y mãn án về, đã không bồi số bạc ấy, ỷ có bà con quyền thế, lại bảo cử y lên làm Hương bộ cầm quyền về đoàn việc làng. Lý trưởng cũng vào một phe mà hiếp dân, như ruộng đất công chỗ nào tốt thì dựng việc kinh biếu, lại trích một sào ruộng nhứt đẳng đông làm tư điền họ Nguyễn Phiến là anh em bên ngoại.

Về việc thuế thì thu bạc nhiều mà biên lại không đúng như số bạc....

Một người đã can án nhũng lạm số tiền quốc trái tiêu riêng his, chưa bồi cho làng, mà lên cầm quyền làng, dân chúng tôi lấy làm ức tình, mong quan trên xét cho dân nhờ.

Dân làng

Lại việc cai Luyện ở Trường-thi

VINH. — Năm trước Tiếng-dân đã có tin đăng việc Đặng-đình-Luyện, cai thợ gò (chaudronnier) ở nhà máy Trường-thi, ỷ thế ăn hiếp thợ thuyền.

Vừa rồi lại xảy ra chuyện lôi thôi:

Nguyên thợ Vượng, thợ gò, có quen người anh em bán phở ở trước cửa nhà máy; một hôm gặp giờ thợ nghỉ 15 phút, thợ thuyền gọi phở lại ăn có mặt cai Luyện. Trong lúc nhộn việc, anh hàng phở bỗ nghe người thợ nào bảo là làm cho người ấy, không thì thôi. Cai Luyện mới gọi mấy cô không lấy phở cho anh ta. Người bán phở nói là không nghe hảo. Bán xong rồi đi, cai Luyện nhớ trị Vượng là thợ gò ở dưới quyền mình, vì là anh em với người bán phở: Nhân Vượng đang làm trong nồi máy (chaudière), cai Luyện thình lình tai đánh Vượng mấy tát tai nói là Vượng ngồi ngủ, và trình đốc công (contre-maître) phạt Vượng mấy ngày công. Vượng cầm tức không nói lại nửa lời, ngay lúc 9 giờ sáng hôm ấy, làm đơn lên quan chánh xin thôi việc. Đến 11 giờ sáng là buổi thợ nhà máy nghỉ việc ra về, Vượng ra đường đón cai Luyện đánh một trận, Luyện bị thương, gãy hai cái răng. Luyện chạy vào trình ông chánh nhà máy. Ông chánh không xử, nói là ngoài giờ làm việc, và nói vì cai Luyện thường hay sinh sự với thợ thuyền nên lần nầy nghỉ không bênh nữa!

Thế rồi hôm sau ông chánh xét biết Vượng xin thôi là sự vạn bất đắc dĩ, nên cho gọi đến làm vào thợ nguội (ajusteur) ở 4e section chứ không thuộc dưới quyền cai Luyện nữa. Còn cai Luyện bị thương lên điều trị tại bệnh viện Vinh mấy ngày, đến chiều hôm thứ hai 11-5 vừa rồi đã lành mạnh về làm việc tại nhà máy như thường.

Đó là một bài học, không biết cai Luyện có bỏ cái tính thô vật ấy đi không?

(Xem qua trang 4 cột 3)

RẤT CÓ ÍCH

Tỉnh Bình-Định (Quinhon) là nơi thổ sản dầu dừa, mà thường niên đến mùa dầu không xuất cảng được, thời dân Annam ở miền Tamquan lấy làm phân vân hết sức, là vì chỗ ấy người mình lấy dầu dừa vi nghiệp.

Từ ngày hãng savon XUÂN-SANH của chúng tôi ra đời đến nay nhờ lấy toàn dầu dừa ấy mà làm ra các thứ savon rất tốt (72%) nên được công chúng hoan nghênh rất nhiều và lại được các sở thí nghiệm của nhà nước chứng kiến. Vừa rồi chúng tôi đã được giấy Hội-chợ Haiphong gởi vào khen tặng thứ savon của chúng tôi tốt hơn các thứ khác.

Món hàng nội hóa xứ Trung-kỳ ngày nay đã được mở mang. Vậy xin qui ngài lấy công tâm mà chiếu cố, để giúp cho kỹ nghệ xứ mình được bước vững trên con đường tiến bộ.

Savonnerie XUÂN-SANH
Avenue Khải-Định -:- QUINHON

THUẬN-LONG
Rue Paul-Bert
Đại-lý độc-quyền HUẾ — ĐỒNG-HỚI

Thuốc lá "LUCIA"
tốt nhứt

0$05 một gói
0$05 một gói

Có bán khắp nơi

Dùng sữa
"LE GOSSE"
Sữa «LE GOSSE» rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.
Bao thầu cho Nhà - nước năm 1932-1933
Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon.
Có bán trong các tiệm tạp hóa ở Đông-Pháp.
HIỆU GIẤY XANH: *Giá mỗi hộp.....* 0$30.
Đại lý:
ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
HUẾ - TOURANE - QUINHON

TIỂU THUYẾT

HƯ KHÔNG

LƯƠNG-PHÁT dịch-thuật

— 65 —

Bà không thể ở một mình được. Phải có một người sống ở cùng bà để làm cho bà vững dạ trong khi bà đương bị một sự khủng hoảng bí mật gây bởi sự yên tịnh của các đồ đạc chung quanh. Những tiếng nói, những màu sắc, tất cả những cái gì sống và động đậy, đều làm cho bà hàm muốn: bà khác khát được trông, nghe, rờ mó những cái gì có sự sống. Bà đính dấp với cái cuộc đời của những người đương đi đứng nói năng, một cách quá mỏng mảnh; bà còn quá trống, quá cô đơn, quá yếu đuối, không thể cử động, và tư tưởng của bà cũng còn lờ mờ. Chỉ một cái ý tưởng còn khắc sâu trong não bà: tức là đã thoát khỏi một cái ma lực vô hình và không gì có thể thắng nổi, và đã hai lần bị kéo đến một cái hố sâu mà ít ai thoát khỏi. Sống! Bà muốn sống!....

Khi cái sức thuốc mê vừa hết, bà vừa nghe sự đau đớn trong thân mình, thì bà chỉ nghĩ đến như vậy. Sự khổ não mà bà vừa trải qua, nó độc địa làm sao! Trong khi thốt vận cho bà giàu có, thì bà lại mất cả các đầu khéo. Thật quá bất công, quá đáng ghê sợ! Nhưng bà sẽ sống, bà sẽ biết sự đầy đủ của thú vui trong sự yên tịnh mà bà sẽ có; và cái nhiệt độ của sự muốn ấy, đặt vào cặp mắt, hai má của bà một cái vẻ lạ kỳ mà Ái lịch trông thấy phải lấy làm cảm động.

Trong mấy ngày nầy mẹ nàng đã thay đổi nhiều quá. Đầu tóc phai màu của bà để bày các chưn tóc. Trên bộ mặt của bà cái lớp phấn mỏng không đủ để kéo lại vẻ kiều mỵ và làm cho bà ra vẻ một người già mà làm tốt.

Ái lịch hy vọng; nhà giải phẫu đã không tỏ bộ hy vọng sao? Tuy nhiên trong não nàng cũng ngầm ngầm lo sợ. Nàng nhớ lại cái nin thinh của Mỹ sơn khi chàng nghe điện thoại mà chạy đến liền một lần nữa, và chàng trả lời mấy câu hỏi một cách qua loa. Vì sao Mỹ sơn lại cũng đi như lần trước? Vì sao Mỹ sơn lại còn bỏ nàng ra đi nữa? Một cách buồn bã vô ngần, Ái lịch nhìn cái ánh sáng mặt trời chiều đọi vào mấy bức màn một lần cuối cùng. Lần lần trong phòng trở lại tối.

— Ái lịch! Bà Bá lê vy gọi con.

Ái lịch đi đến gần mẹ. Bà Bá lê vy nhìn con với hai mắt mở rộng, như lấy làm lạ; rồi nhọc nhằng bà xây mặt vào tường.

— Mẹ không lấy ông Xu sơ đâu.

Cả hai người đều nin thinh. Bà lại nói:

— Việc ấy rõ là một việc điên rồ. Ta là giàu hơn ông ấy nhiều. Ta bây giờ lấy ai là không được, con cũng biết: Ông Xu sơ đã già, mà lại nữa ông xấu xí. Sao lại gả đứa vậy! Ồ! các lá kia! Nó rớt, nó bay, nó chạy! À, tài xế ngừng xe lại, ta chưa muốn chết đâu.... À! con đường... chạy ngoằn... chúng ta sẽ bể đầu chết hết.

— Mẹ ơi!... Ái lịch kêu vang, nắm lấy tay mẹ mà nghe nóng như lửa đốt. Vì cơn nổi nổi lên, rồi với cơn nổi, bà đổ ra nói sảng.

Mắt bà vẫn nhắm, mà nước mắt vẫn chảy.

— Trời ơi! Cuộc khánh tận! Sao lại làm cho tôi phải khổ với cái tai vạ nầy nữa. Bà cô bị khánh tận! Các món bạc triệu của bà, bạc triệu của tôi... Hết mang đã mang đi hết. Tôi nghèo rồi! Tôi chỉ còn cách đi xin ăn.

Ái lịch khóc vang:

— Mẹ, mẹ ơi!

— Hết cả nào lần đai, nào nỡ Hồng hắc, vàng ngọc, áo quần của tôi... Tôi không còn gì là của tôi, tôi phải lơ thơ ngoài đường... Ôi! ghê gớm thay! Xin ông đi qua cho tôi miếng bánh!... Sao ông Bá lê vy của tôi, ông không cho tôi một miếng bánh à? tôi là vợ ông kia mà!

Trong lúc ấy, Lai mộng đương cười, ở ngoài bước vào: trông thấy nàng liền đổi sắc, kinh hoàng. Giọng nói rên la của bà Bá lê vy càng to; bà lại rán chồm ngồi giậy.... Người không hộ gác chạy đến, và từ cái phút ấy đối với bà đã bắt đầu một cái đêm tối buồn tẻ, một cái đêm ban đầu đầy sự xoay cuồn trong đầu óc, đầy lời nói sản, nói điên không ngớt; một cái đêm trường lạnh ngắt mà người ta không biết thình thoảng bà có nghe, hiểu gì không; một đêm mà các nhà bác sĩ qua lại nói thì thầm với nhau và truyền lệnh cho các khán hộ; một đêm mà tưởng như hai mí mắt của bà đã nhắm chặt, lỗ mũi của bà đã cứng, thân mình đã lạnh, chỉ còn một đống xương thịt không động đậy, chờ ngày xuống lỗ thôi.

Trong đêm ấy mặt trời đã mọc ba lần, và đánh tối đã ba lần hạ xuống cái nhà yên lặng ấy. Qua ngày thứ tư, đến mười một giờ bà Bá lê vy hết đau nữa, vì bà cũng hết thở. Lai mộng đã đi nghỉ. Bên cạnh người bạc mạng, chỉ có Ái lịch qui gối đọc kinh và Mỹ sơn yên lặng đứng.

Khi bà Bá lê vy khởi sự nói sảng, thì Mỹ sơn đã về đến; nhưng bộ dạng chàng buồn bã, vì chàng thấy mình vô lực, khoa học đã bị cái bệnh kia chiến thắng. Từ khi mổ, chàng đã đoán là bà Bá lê vy không thể sống nổi. Mỹ sơn nhọc nhằng dắt tay Ái lịch, vì tuy nàng chống lại, nhưng chàng cũng dắt nàng đến phòng Lai mộng. Nhưng Ái lịch không vào phòng chị.

Trong biến có một người đàn bà buồn bã đưa tay ôm lấy nàng; nàng nhận ra bộ mặt người thân thiết đương thương xót cho nàng một cách yêu đương: Mộng lang tiểu thơ.

Ái lịch ngã vào mình bạn.

— Mộng lang, chị ơi!

— Bạn ơi! khóc đi, khóc đi!

(Kỳ sau sẽ tiếp)

Bịnh Phong = Tình
LẬU, DƯƠNG-MAI, SANG-ĐỘC

Chẳng nên nghe những lời rao quá đáng: Nào rẻ tiền, nào mau mạnh trong ít tiếng đồng hồ, rồi dụng thứ nào dùng thứ nấy. Đó là những phương thuốc uống làm cho nọc độc nhập vào cốt nên uống vô thấy *đỡ* ngay, nhưng hết sức nguy hiểm cho tánh mạng sau nầy, vì gốc độc đã ăn thâm vào ngũ tạng và lục phủ. Nếu thức khuya, làm công chuyện mệt, uống rượu nhiều, thì nào cũng trở lại (thành bệnh lâu năm) hành nóng lạnh, tay chơn nhức mỏi, đau xương sống, đau cùng lưng lói léo, đau thất ngang lưng, đau rang nơi ngực, đường đại bón, đường tiểu không thông, có chất mủ, hay là như sợi chỉ, hoặc cho vợ con vì gốc độc di truyền (bởi thế nên có nhiều người bệnh không biết rõ, nói tôi đau bệnh phong tình, uống thuốc hết rồi, không chơi bời nữa, sau bệnh trở lại).

Vậy phải tìm cho đặng thứ thuốc nào trị tận gốc mới có thể tuyệt nọc đặng, như thuốc:

Sưu-độc Bá-ứng-hoàn

hiệu ÔNG TIÊN là một thứ thuốc bí truyền, gồm trị tận gốc tuyệt nọc các chứng bệnh phong tình như: Lậu, Tiêm la, Cốt khí, Sang độc, Dương mai, Hột xoài, bất cứ nặng nhẹ lâu mau, hay là độc nhập vào cốt đi nữa, thuốc SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN hiệu ÔNG-TIÊN cũng tống lôi gốc độc ra dứt tuyệt, khỏi cần trừ căn, không hại đến sanh dục, không hành bệnh nhơn.

Người bệnh muốn dùng thuốc SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN hiệu ÔNG TIÊN khỏi lầm lạt nhưng mấy thứ thuốc khác, nên hỏi trước những người có dùng rồi mới tin chắc, hay là mời đến nhà thuốc chánh tại Phú-nhuận cùng các chi-nhánh dưới đây, chúng tôi sẽ đem cách thí nghiệm và thơ chứng nhận ở các nơi, cho người bệnh thấy rõ thuốc SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN hiệu ÔNG TIÊN, ai dùng cũng dứt tuyệt nọc.

Khỏi chưa chắc tuyệt nọc

Nghĩa là trước kia đã có đau bệnh Phong tình như: Lậu, Tiêm la, Cốt khí, Hột xoài, Dương mai, v. v... dùng đã thứ thuốc đến nay chưa chắc là dứt tuyệt nọc, trong mình còn nhức mỏi, tiểu tiện bón huất, nên dễ lâu sanh ra tê bại và nhiều chứng bệnh rất ghê gớm. Mau dùng thuốc SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN hiệu ÔNG TIÊN trong ít ngày sẽ thấy nước tiểu có chỉ nhợt cặn cáo, và trong mình đặng nhẹ nhàn thơ thới, đó là nọc độc hay còn ẩn trong mình bị thuốc tống lôi ra, phải ráng dùng cho thường sẽ hết dứt.

Bịnh đàn bà

Có nhiều người bị gốc độc bệnh Phong tình của đàn ông sang qua, nay đau, mai mạnh, huyết trắng ra dầm dề, lộn mủ lộn máu, hôi tanh khó chịu, lầm tưởng là đau tử cung hay là bạch đái hạ, dùng thuốc hết tiền mà bệnh không mạnh, đến đổi phải thiệt mạng. Vậy phải dùng thuốc SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN hiệu ÔNG TIÊN mới hết đặng.

Bịnh con nít

Bị gốc độc của cha mẹ di truyền, may còn sống sót đặng, mình mảy gầy ốm, ăn chọi, lở lói cùng mình, mau dùng thuốc SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN hiệu ÔNG TIÊN hết sức công hiệu.

Chúng tôi dám nói quả quyết và làm cam đoan ngoài thuốc SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN hiệu ÔNG TIÊN ra chưa chắc có thứ nào trị đặng tận gốc và tuyệt nọc các cường bịnh Phong tình.

Nhà thuốc ÔNG-TIÊN

85 83-84-86 88-90-92. Rue Paul Blanchy prolongée

Phú-nhuận-Saigon

SUCCURSALES :

SAIGON	HUẾ	HANOI	P. PENH
78 rue d'Espagne	*51 rue Gialong*	*65, rue du Papier*	*Rue Olier*

DAKAO	CANTHO	BACLIEU
168, Bd. Albert 1er	*Bd. Saintenoy*	*Avenue Chanzi*

Và trên 200 nhà đại lý ở các nơi trong xứ Đông dương.

HOÀNG - VĂN - ÁP

Hễ mới mắc bịnh LẬU, hay TIM LA, hay LẬU ĐÃ NHẬP CỐT, nghĩa là thỉnh thoảng trong thịt nó buồn như kiến bò, hay sáng ngày có thì mủ, hay nước đái nó trắng như sợi chỉ, thế là bịnh đã nhập cốt như thế thì phải kịp chữa ngay, nếu để lâu sau ra lắm bịnh rất nguy hiểm mà hại cả sinh đẻ, muốn mau khỏi chỉ uống thuốc HOÀNG VĂN-ÁP, 47, Phố Ninh-xá, BẮC-NINH là mau khỏi rất hết nọc, mà vẫn đẻ như thường, chớ bản hiệu không cần bịa đặt nhiều lời hay vẻ hình ảnh ra, như thế chỉ khó tìm cho người có bịnh, vậy ai có bịnh nên dùng thử thì mới biết thuốc cầy hiệu hay đã có tiếng xưa nay, thuốc LẬU 1$60, TIM-LA 2$00 1 lọ, khi mua gởi ít tiền trước, còn gởi lĩnh hóa giao ngân, xin chớ bỏ qua, có dùng thì mới rõ.

Độ này anh đẹp lạ nhỉ ?

— Độ này anh đẹp lạ nhỉ !

— Vâng, thưa anh, vì trước tôi đâm hút thuốc phiện hơn hai mươi năm, nên người lúc nào cũng gầy gò yếu đuối, xanh xao: tôi cũng đã chịu tốn tiền mua thuốc cai các hiệu về chữa, song xét ra chẳng có hiệu nào là tôi không bị tiền mất tật vẫn mang cả. Thuốc cần khách cũng vậy. May sao tôi gặp ông một Olivier bảo tôi rằng: có Hiệu TAM-TÌNH có thứ thuốc cai rất hay, hiện người tây chúng tôi dùng cũng nhiều. Như tôi hút mỗi ngày 100 điếu mà còn bỏ được, nữa là anh. Thứ thuốc ấy có quan chánh Bảo chế thí nghiệm, nhận thực ngày 17 Mars 1923 và được nhiều các quan tây khen ngợi. Thật là thứ thuốc hoàn toàn cả xứ Đông Dương này mới có là một, anh ạ! Khi anh đến mua ở hiệu chính hoặc mua ở các nơi đại lý của hiệu ấy thì anh đòi cho được tờ giấy phép thực của quan thầy thuốc thì mới được thuốc thực không có mua lầm phải thuốc giả đấy! Khi tôi dùng bỏ và lúc bỏ xong, tôi vẫn làm việc như thường. Như anh ăn cũng không nặng lắm, chẳng sao anh cũng bỏ được. Thuốc có năm hạng nặng nhẹ khác nhau. Hạng nặng nhất 5$00; hạng nhì 3$00; hạng ba 2$00; hạng tư 1$00, hạng năm 0$50 một chai. . . . .

Khi anh đang bỏ, muốn cho người thêm sức khoẻ thời anh mua thêm thuốc SÂM NHUNG SONG BỔ HOÀN giá 2$00 một chai. Tôi mới mua một lọ 5$00, dùng mới được 8 hôm nay mà trông người tôi đẹp như thế đấy, anh ạ. Nếu anh ở xa thì anh bảo gởi lĩnh hóa giao ngân cho anh cũng được và nhớ đề bì cho:

Monsieur TRẦN-ĐẮC-SỬ dit TAM-TÌNH Y-QUÁN

N° 73 Rue des Pipes 73 — **HANOI** — (Tonkin)

Nếu anh ở gần nơi Đại lý nào kể dưới đây thì mua ngay ở đấy cũng được:

NAM-KỲ MM. Lê-văn-Nhuận, 27 Rue du Marché Thị-Nghè (Gia Định), Vương-Kỳ, chez Vĩnh-Hiệp-Phát (Long-Xuyên).

CAO-MIÊN M. Huỳnh-Trí 15 Chier Phnom-Penh,

AI-LAO M. Nguyễn-văn-Đặng, (Pakse), Mme Phan-thị-Lộc Rue Tafforin (Vientiane).

TRUNG KỲ MM. Lê-nam-Hưng Rue Gia long (Phan-Thiết); Ngọc-Hằng, 91 Rue Gia Long (Huế), Mlle Võ-thị-Trang, (Tuy-hòa).

Việc trong nước

(Tiếp theo trang 2)

Sau ngày 1er Mai, những người bị bắt đã được tha

Vì tối hôm 4 Mai ở các ngã đường trong thành phố có truyền đơn mà tình tiền không bắt được thủ phạm, thành bọ ai bắt nấy đem về tống lao giam mấy hôm. Sở mật thám xét rõ mấy người bị bắt nầy là oan, nên đã tha cho về cả.

F. V

Ý thế hoành hành

HÀ-TỊNH. — Ở làng Đại-tăng, tổng Mỹ duệ, huyện Cẩm-xuyên, có anh em Ng-khắc Hoa (hay gọi Đề Quang), làm nhiều điều hiếp dân trong làng.

Có tên Ng-Kỷ, con ông Hương Đ ở Vinh, lấy vợ con ông Ng-khắc-Kinh (chú ruột của Quang). Thân sanh Kỷ có làm cho vợ chồng Kỷ một sở nhà ở Đại-tăng (làng vợ Kỷ). Tháng trước đây, vợ Kỷ lâm bệnh chết, để lại 2 đứa con. Khi ông Hương Đ. về lo việc tống táng cho con dâu ông xong, thì hôm 11-4-36, tên Ng-khắc-Quang và con là Ng-khắc-Nghĩ kéo nhau đến nhà Ng Kỷ gây chuyện chửi mắng om sòm. Lúc ấy tên Nghĩ ôm lấy Kỷ và tên Quang rút con dao ở túi ra đâm tên Kỷ. Kỷ bị mấy dao xuyên qua ở mới trên, máu phun ra rất nhiều, bọn kia thấy vậy chạy mất. Người gần đó thấy tri hô, hàng xóm đến cấp cứu, và cho người đi báo lý trưởng, song đi đã mấy lần mà lý trưởng không đến (lý trưởng là anh em họ với bọn Quang). Vì chỗ vết thương máu cứ chảy không cầm, nên chị tên Kỷ bèn cho y ra nhà thương cấp cứu. Quan thầy thuốc đã khâu chỗ vết thương và tiêm thuốc, y phải nằm điều dưỡng ở nhà thương 10 ngày mới xin ra để uống thuốc. Quan thầy thuốc có cho y giấy chứng chỉ chỗ thương tích và nghe nói ông Hương Đ. đã kiện bọn Quang ở huyện Cẩm-xuyên. Chưa rõ quan xét sao.

Biết

Vì sao hay mất thơ ?

FAIFO. — Nhiều người phàn nàn rằng mỗi khi gởi thơ ở poste Faifo mà mua bì của nhà giấy thếp để bì bỏ vào thùng thơ thì không mất, còn làm bì rồi mua tem dán vào thì hay mất. Dân quê thường bị thiệt hại về thư từ tin tức, nhờ ơn nhà bưu điện để mắt cho.

Người bỏ thơ

Cu-li xe lập cuộc « Trợ táng »

QUẢNG NAM. — Gần đây cu li xe ở Đại lộc, có chung nhau lập cuộc « Trợ táng » do Đặng Đình tổ chức; người vào cuộc phỏng được 30 người, toàn là cu li xe cả.

Mục đích cuộc « Trợ táng » nầy, là để đi khi nào có ai bất hạnh qua đời thì hân sức nhau mà lo liệu tống táng.

T. T.

Chuyện lý trưởng kêu oan

QUẢNG-NGÃI — Chuyện 9 cây sắt để tại đường rầy xe lửa thuộc làng Mỹ trang (Đức phổ) mất, lý trưởng ấy bị bắt bồi 40$ rất oan (đăng T. B. số 839). Lý trưởng có kêu, thì nay có giấy Tòa sứ sức dinh truy cứu.

Những làng ở gần đường xe lửa hay bị mất giấy thếp, cây sắt v. v. mà hương chức bị oan, phải chi được minh xét như vụ nầy thì đâu có tiếng than phiền!

L. T.

Người bán cá bị kẻ thu thuế chợ đánh

PHAN RÍ. — Ngày 13 tháng 3 nhuận (3-5 36) thị Luận, người làng Hà thủy, gánh một gánh cá độ 15 kilos đến chợ Dưỡng bán, tên góp thuế chợ là tên Theo đòi 0$40, thị Luận ra 0$20, y không chịu, Theo chửi thị Luận và bảo đem cá về phơi. Hai đàng khẩu ẩu, tên Theo sai vợ y áp đánh thị Luận bị thương nơi ngón tay và mặt mày sưng cả. Thị Luận đang níu tên Theo, vừa có thầy cai B. ở đồn Phan rí đến, không hỏi trước sau, cũng áp đánh thị Luận một hồi nữa, rồi bắt thị Luận giải về đồn Phan rí.

Qua ngày sau, quan đến hỏi thị Luận phạt 0$60 mà biểu về, chớ chẳng hỏi gì.

Gánh cá đi bán mong đổi gạo về nuôi con, đã bị đón lại bị phạt, tội nghiệp cho dân nghèo quá!

Quan trên nên trừ trừ cái thói gian bạo của bọn thu thuế chợ ấy cho.

H. m. C. lại cáo

Hơi người bị bệnh hen, nên thở cho dễ chịu!

Thật không gì khó chịu bằng sự khó thở! Lúc đi, lúc chèo thang gác, hễ khó thở thì ho sù sụ ngay, khạc nhổ luôn, chả làm sao cho nguôi được.

Biết bao nhiêu người có bệnh hen, bệnh ho ra đờm sẽ khỏi đau đớn khổ sở nếu chịu chưa bằng thuốc «Sirop des Vosges Cazé» Thuốc ấy đã chữa khỏi rất nhiều người, có nhiều thơ cám ơn làm chứng.

Hơi người bị bệnh hen, bệnh ho ra đờm, trông người ta đi lại nhẹ nhàng mà không ước ao được như vậy sao?

Nếu các người muốn được như mọi người, nếu muốn biết dủ các sự vui sướng ở trên đời, nếu muốn sống thì nên theo lời khuyên của chúng tôi: uống thuốc ngọt Vosges Cazé.

Sự đau đớn sẽ chóng hết ngay, thở được nhẹ nhàng dễ chịu, vì thuốc ngọt Vosges Cazé không thể nào không chữa khỏi bệnh ho sổ mũi, bệnh hen tức bực, nghe như gió thổi trong ngực và ho cả ngày.

Sirop Vosges Cazé

Bán tại các hiệu bào chế, hay tại hiệu: CAZÉ, Pharm. 08 bis, Avenue de Châtillon, Paris

Xho chuyện.

Trong báo «*L'Avenir*» số 5, ông Quang-Minh có bài nhắc lại một buổi ở bên Pháp ông có dự cuộc hội hiệp của thợ thuyền, có người diễn thuyết về sự hạn hành... Lúc ai nấy lắng lặng nghe, bỗng thình lình có tiếng của một người thợ la lên: « Học mà làm gì, chả cần; làm việc trót ngày, người ta mệt, người ta nghỉ » (La culture, on s'en fout; la journée finie, on est fatigué, on se repose »), rồi đứng phắng dậy bỏ ra. Diễn giả cười mỉm và nói lầm thầm: « Cứ như hiện tình, thì anh ấy nói phải lắm! « Il a raison, avec l'état actuel des choses! »....

Làm việc trọn ngày mệt chi tử, còn sức đâu mà học! Bên ta, đa số muốn học mà vì miếng ăn cơ thác sau lưng, ít người không thái như anh thợ kia. Soangta hãy gắng, noi gương các bậc đại nhân lao khổ xưa nay mà gắng lên! gắng cho gặt học thêm được chừng nào càng quí.

Theo *Khuyến-Học*, thứ billard người ta thường chơi, có từ năm 1552, do một người Anh tên là W. Kew ở Luân-đôn bày ra.

Nguyên người nầy chủ tiệm cầm đồ, vì đau dạ dày, không đi tiệm rượu được, buồn bèn lấy ba hòn gỗ treo ở trước cửa nhà ra mà lấy thước đo vải thọc cho đặng nhau chơi (thời ấy, tiệm cầm đồ thường treo 3 hòn gỗ tròn thếp vàng trước cửa); chơi thích, đem khoe cùng bạn hữu. Thế là thành ra trò chơi billard. Ban đầu ở Anh, sang Pháp, rồi tràn ra các nước. Người mình bây giờ cũng đã « văn minh », lấm kẻ học chơi trò ấy cừ lắm!

Lúc 6 giờ chiều 11 Mai, tên Ruông, một tên ăn chơi hoang đường ở huyện Thạch-nguyên, tỉnh Kiến an (Bắc-kỳ) đi xe tay của tên Cẩm một vòng, trả có 4 xu; Cẩm theo đòi, thì Ruông gây gổ rồi rút dao đâm Cẩm một mũi vào ngực trúng tim, chết tươi!

Tên sát nhân đã bị bắt.

Nên chú ý ! !
Nên chú ý ! !

Kính trình qui ngài rõ rằng kể từ ngày 16 Avril 1936, chúng tôi đã là *chủ hiệu báo chí Tân-định*, số 22 đường Vassoigne ở Saigon–Tân-định.

Nhờ cách sắp đặt bản hoi về việc gởi hàng bản-hiệu có thể *gởi nhanh chóng* được tất cả thứ thuốc và *giá tính rất phải chăng* (*gởi theo các chuyến tàu tốc hành* và bạn hàng *không phải tốn tiền đài tải*).

Qui ngài chớ nên ngần ngại, cứ gởi thơ cho bản-hiệu; bản thuốc hiệu sẽ vui lòng gởi tặng một chai thuốc ho « SIROPAN » và quyển ca alogue của bản-hiệu.

Xin qui ngài sẵn lòng chiếu cố cho, bản-hiệu lấy làm cảm tạ vô cùng.

HỒ-ĐẮC-ÂN
Bác-sĩ bào-chế
cựu Lưu-sinh-viên các Bệnh-viện thành Paris

Chủ-hiệu báo-chế TÂN-ĐỊNH
Số 22 đường Vassoigne SAIGON

KIỂU TỐI TÂN 1936

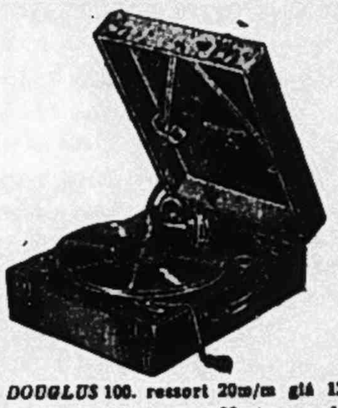

DOUGLUS 100. ressort 20m/m giá	12$00
— 700. ressort 22m/m —	14.00
— 965. hát 3 mặt đĩa 2 ressorts	16.00
— 565. có máy ngừng 2 ressorts	18.00

Mới lại đĩa nhẩn tim, ca Huế, hát

Ả-đào. chèo cải-lương, giá	1$80
Đĩa hát Quang-đông và Triều-châu	1 40
Đĩa tây Orchestre de danse	1.50
Đĩa đàn ngũ âm và hát Laos	1.50
Đĩa hát Nhật-bản có đàn	1.50
Đĩa đàn khiên-vẻ Nhật-bản	1.50

Có mục-lục máy hát, và đĩa mới. Mua máy hát hoặc đĩa hát, gởi Contre-Remboursement, không tính cước phí

LÊ-VĂN-TÀI
Disques & Phonos
2, *rue Georges Guynemer* -:- SAIGON

Lụa Hà-đông !
Lụa Hà-đông !

Lụa Hà-đông 0$35, 0$40, 0$45, 0$50 0$55 0$65 0$75 1 thước. Tussor soie 1$50 1 thước; 1 quần 1 áo trung bình 5m50 1 bộ; Maillot Sport « Élégant » 0$40; Maillot thường 0$20, 0$30 Áo tập võ con nít 6, 7 tuổi 0$15; 9, 10 tuổi 0$20; từ hạng 14, 15 tuổi 0$30.

Chemisette Solfar 1$00; Le Maillear 0$90; Élégant 0$60; hạng mỏng «L» 0$30, hạng mỏng «M» 0$25; Portefeuille Hongkong có fermeture 0$60 một cái; túi đựng tiền cầm tay (Sac à main) của các cô thiếu nữ tân thời 4$50; quần áo nhiều tây của con nít mới đẻ 0$30; 2, 3 tuổi 0$40; 4, 5 tuổi 0$50 một cái.

Sandale của các ông 2$00 một đôi. Mua từ 12$00 trở lên, không mất tiền cước.

AN-THÀNH
41, phố Hàng Đào 41 HANOI

Tại Hội-chợ Huế?

Qui Ngài nên nhớ rằng ngoài ra DẦU BÁ-CHỨNG hiệu ÔNG-TIÊN, qui Ngài không tìm được thứ dầu nào trị đặng bách bệnh, công hiệu lẹ làng, mùi thơm dịu dàng, mà giá lại rẻ hơn các hiệu khác.

Ve lớn ..... 0$12
Ve nhỏ 0.06

Trong mấy ngày Hội-chợ, bán một biếu một để cho quí vị nào chưa có dịp dùng đến, coi đúng sự thật không.

ÔNG-TIÊN DƯỢC-PHÒNG
82-92, Rue P. Blanchy prolongée
Phú nhuận — SAIGON

NHÂN-TẠO-HUYẾT
BỔ-HUYẾT--SÁT-TRÙNG

Bổ-dưỡng thân-thể — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khí-huyết sung-túc — Công dụng đặc-biệt là sát được vi-trùng LẬU *và* GIANG-MAI, *và các chứng sài, lở, ghẻ — Giá suy gầy, rề ít ăn, xanh xao — Đàn bà có mang dùng an-thai — Ở cữ dùng chóng đỏ da, mau trở lại tươi đẹp.*

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

CHỦ

CỐ-TINH BỔ-THẬN
THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ, Dinh-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khí sơ phát: đau lưng, mỏi vai, mỏi hông, tai ù, đầu váng, cổ họng rát, miệng khô — Tâm nhiều ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm-bao mộng mị nhiều nhiều.... Dù nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc nầy là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 5$00

Hai thứ thuốc nầy nổi tiếng khắp Đông-Pháp, người những bức thư minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CRIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau:

« . . . . Thuốc nầy lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây qui, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào-chế Thái-« tây, hợp dụng cho người Annam có thể bổ khí huyết, tăng sức « khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouge du sang) tươi tốt « trong sạch, và sát trừ được vi trùng lậu, giang mai ».

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN: « . . . . Thuốc nầy không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu « rất qui như SÂM một cây v. v... trị chứng đau thận di-tình ».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG
N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

BỘ BA !...

MUỐN : TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG :

1) DẦU XÀNG (ESSENCE)
2) DẦU NHỚT (HUILE)
3) MỠ (GRAISSE)

Có dùng mới biết ;

SHELL

SHELLCOOL
SHELL A CYL
HUILE SHELL
GRAISSE SHELL

biết chắc dùng mãi.
Đâu đâu cũng sẵn có
SHELL

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ

Directeur Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG